

*Вербицький С.О.,
магістрант Навчально-наукового інституту права СумДУ,
Суми, Україна*

Окремі особливості адміністративної відповідальності

Чинне законодавство України не дає визначення поняття адміністративної відповідальності і тому в теорії адміністративного права існує численна кількість точок зору стосовно цього соціально-правового явища.

Аналіз відповідних відносин дає змогу дійти висновку, що це поняття науковцями розглядається як один з інститутів адміністративного права, як форма забезпечення одного із заходів примусу (стягнення), як різновид юридичної (правової) відповідальності, як ефективний засіб запобігання правопорушень та забезпечення правопорядку, як певний стан суспільних відносин, який виникає внаслідок порушення законодавства.

Соціальна роль адміністративної відповідальності є надзвичайно важливою насамперед тому, що вона виникає як правовий наслідок неналежної реалізації громадянами та юридичними особами своїх прав та обов'язків в суспільстві. Вона включає не тільки ретроспективну відповідальність, як наслідок правопорушення, але й позитивний аспект, тобто певний внутрішній стан особи, її ставлення до дорученої справи, суспільства, своєї поведінки.

У сучасній науці адміністративного права здебільшого адміністративну відповідальність пов'язують із застосуванням заходів державного примусу, розглядають як передбачену санкціями правових норм реакцію на правопорушення, як реалізацію застосування санкцій, як форму забезпечення адміністративних стягнень [1]. Характерною особливістю адміністративної відповідальності є її примусовий характер та виступ державних органів у якості виконавців. З іншого боку, адміністративна відповідальність може поширюватися на інші галузі та мати комплексний характер. Найбільш наочним прикладом є існування адміністративно-господарських санкцій, таких як вилучення прибутку (доходу); адміністративно-господарський штраф; стягнення зборів (обов'язкових

платежів); зупинення операцій за рахунками суб'єктів господарювання; застосування антидемпінгових заходів; припинення експортно-імпорتنих операцій та ін. [2, с. 609]. На сьогоднішній день є актуальною дискусія щодо галузевої належності відносин щодо відповідальності юридичних осіб за порушення публічно-правових правил і вимог до здійснення господарської діяльності чи то до адміністративного, чи господарського права [3, с. 277]. Проте уже сама наявність такого комплексного виду санкцій є позитивною для сьогодення.

Що стосується наукового визначення поняття адміністративної відповідальності, можна її розглядати як різновид юридичної відповідальності, що являє собою сукупність адміністративних правовідносин, які виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими органами (посадовими особами) до осіб, що вчинили адміністративний проступок, передбачених нормами адміністративного права особливих санкцій – адміністративних стягнень.

Адміністративна відповідальність – це специфічне реагування держави на адміністративне правопорушення, що полягає в застосуванні уповноваженим органом або посадовою особою передбаченого законом стягнення до суб'єкта правопорушення.

Виділяють основні та похідні ознаки адміністративної відповідальності. До основних ознак відносять те, що адміністративна відповідальність:

- 1) є засобом охорони встановленого правопорядку;
- 2) нормативно визначена й полягає в застосуванні санкцій адміністративних правових норм;
- 3) супроводжується осудом із боку держави правопорушника та правопорушення;
- 4) пов'язана із застосуванням примусу та негативних для правопорушника наслідків;
- 5) реалізується у визначених законодавством процесуальних формах.

До похідних ознак відносять те, що:

- 1) підставою адміністративної відповідальності є не тільки проступки, передбачені нормами адміністративного права, а й порушення, передбачені

нормами інших галузей права (наприклад, господарського, цивільного, житлового, трудового, земельного та ін.);

2) адміністративна відповідальність полягає в застосуванні до винних адміністративних стягнень;

3) право притягати до адміністративної відповідальності належить державним органам та їхнім посадовим особам;

4) існує особливий порядок притягнення до адміністративної відповідальності [4].

Виходячи з ознак адміністративної відповідальності маємо можливість стверджувати, що даний вид відповідальності є одним із найбільш дієвих правових інструментів у боротьбі з наймасовішими протиправними діяннями, якими є адміністративні проступки. Головною їх особливістю є те, що вони входять до широкого кола відносин, що регулюються нормами адміністративного права.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративне право. Загальна частина : навчальний посібник / [Електронний ресурс] / С.М. Алфьоров, С.В. Ващенко, М.М. Долгополова, А.П. Купін. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 216 с. — Режим доступу: http://pidruchniki.com/11570611/pravo/administrativne_pravo
2. Господарське право: Навч. посібник у схемах і таблицях / За заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Шелухіна М.Л. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 616 с.
3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [текст] / за заг. ред. Грудницької С.М. — К.: «Центр учбової літератури», 2016. — 488 с.
4. Правознавство : підручник [Електронний ресурс] / А.М. Колодій, А.Ю. Олійник. — Правова єдність ВАВ. — 2009. — 792 с. — Режим доступу: http://pidruchniki.com/component?option=com_jdownloads/Itemid,999999/catpid,14/task,view.annotation/

Вербицький, С.О. Окремі особливості адміністративної відповідальності / С.О. Вербицький // Донецький юридичний інститут : 55 років на теренах освіти і науки : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кривий Ріг, 13 травня 2016 р.). – Кривий Ріг: Донецький юридичний інститут МВС України, 2016. – С. 283-285.